

אלגיות, ספר ב, אלגיה יג-ב

- עת יַעצֵם אֶת עֵינָי בְּאֶחָד הַיָּמִים מֵר-הַמָּנוֹת
 כֵּן אֲבַקֶּשׁךָ לְנַהֵל אֶת לְוִי־ת-קְבוּרָתִי.
 אל-נָא תֵלֵךְ אַחֲרַי שׁוֹרֵת מַסְכוֹת מְאָרְכָת,
 אל-נָא תֵלִין חֲצוּצָרָה שָׁנָא עָלַי מֵר-גּוֹרְלִי, 20
 בֵּין עֲמוּדֵי-שְׁנֵהֶבִים יִצּוּעַ בַּל יַעֲרֹכוּ לִי,
 בַּל תִּשְׂרַע גּוֹיָתִי עַל אַרְיָגִים שֶׁל זָהָב,
 טוֹר צְלוּחִיּוֹת פּוֹלִיטוֹן בַּל יוֹשֵׁם לְצַדִּי, לוֹ יִהְיֶה שָׁם
 טֶקֶס קְבוּרָה לֹא גָדוֹל, כִּפִּי מִנְהַגֵי בְּנֵי-הָעָם.
 דִּי לִי, דִּי נְהוֹתֵר, אִם שְׁלוּשֵׁת סְפָרַי יְלוּוִנִי, 25
 אֶל פְּרִסְפוּנָה אוֹתָם, שִׁי אֵין כְּמוֹהוּ, אֲשָׂא.
 אֶת - לְכִי אַחֲרַי וְחֻזְךָ מְגַלָּה וּפְצוּעַ,
 אל-נָא תֵלְאִי מִלְקָרָא שָׁמַי בְּקוֹלְךָ, בְּיָגוֹן,
 אֶל שְׁפֹתוֹתֵי הַקְּפוּאוֹת נְשִׁיקָה אַחֲרוּנָה לִי הַצְּמִידִי,
 עֵת כִּד הַשְׁהִים יַתֵּן, מֵר מְנִי סוּרְיָה מְלֵא. 30
 אֲזו, כְּשֶׁהָאֵשׁ שִׁתְחַתִּי הִבְעֵרָה תַעֲשִׂנִי לְאֶפֶר,
 כִּד-קְבוּרָה זְעָרְעֵר לוֹ יִקְבֵּל אֶת רוּחִי,
 לוֹ עַל קְבֻרָי הַקָּטָן כִּפְנֵה תִשְׁתַּל מִלְמַעְלָה,
 צַל תִּפְרֹשׁ עַל מְקוֹם תַּל-הַמּוֹקֵד הַכְּבוּי;
 חִקִּי דוּ-טוֹר: "הַשׁוֹכֵב בְּאֵן, אֲבַק מְלֵא-אֵימָה וְרַב-עֲצָב, 35
 פֶּעַם הִיָּה מְשֻׁרְתָה שֶׁל אֶהְבֶּה יַחֲיִדָה".
 זוֹ מִצְבַּתִּי תִתְפַּרְסֵם בְּרַבִּים לֹא פָחוֹת מִמְצַבַּת-
 תַּל-הַקְּבוּרָה שֶׁל גְּבוּר-פְּתִיָּה, עַקֵּב-הַדְּמִים.
 אֶת, כְּשֶׁתִּקְרַב יוֹם אֶחָד שְׁעֵתְךָ הַקְּבוּעָה לְךָ, זְכָרִי-נָא
 דְרָךְ זוֹ, בְּשִׁיבָה בּוֹאִי לְתַל הַזּוֹכֵר. 40
 אֶפְסֵי, עֲתָה, כְּשֶׁאֲנִי בְּקְבֻרָי, הַשְּׁמֵרִי מִלְבוּז לִי:
 חֵשׁ עֲפָרִי וּמְרֻגִישׁ, אֵין הוּא אֲדִישׁ לְאַמַּת.
 הוּי, לוֹ מִשְׁלוּשׁ הָאֵלוֹת הִיָּתָה אַחַת מִצְוֹנָנִי
 אֶת נִשְׁמָתִי לְהַשִּׁיב עוֹד בְּעֲרֻשֵׁי הַרְאִשׁוֹן!

- 45 פי מָה יִתְרוֹן בְּנִשְׁמָה שְׁאֲרָפָה אַךְ שְׁעָה מְפַקְפֶקֶת ?
 נְסֻטוֹר - חָזוּ בְּאֶפְרוּ רַק בְּגֵי הַדּוֹר הַשְּׁלִישִׁי :
 לוֹ רַק קָטַע אֶת גּוֹרֵל זְקֵנְתּוֹ, שְׂכָה רַבּוֹ שְׁנוֹתֶיהָ,
 פְּרִיגֵי חֵיל מְחֻמוֹת-טְרוּיָה הָעִיר בְּחָצוֹ -
 אַז לֹא נָפַל בְּחֶלְקוֹ לְרֵאוֹת בְּקִבוּרַת אֲנְטִילוֹכּוֹס,
 50 אַז לֹא קוֹנֵן : "יוֹם-מוֹתִי, מָה כִּי אֶחְרַף לְבוֹא ?"
 אַתָּ - עוֹד תִּכְפִּי לֹא אֶחַת עָלַי, חֲבַרְךָ שְׁאָבַד לְךָ :
 דִּין לְאֵהָב עַד-עוֹלָם אֶת שְׁהֲלֹכוֹ וְאֵינָם.
 וְנוֹס עֲדָה שְׁאֲדוֹנִים שְׁלָה, צַח-הָעוֹר, הִרְגָהוּ
 עַל שְׁנִיר-אֵינְדִלְיָה חֲזִיר, עוֹד הוּא בְּצִיד עֶסוֹק ;
 שָׁם בְּבַצּוֹת הַתְּגוּלָּל, רַב הַחֵן (כֶּךָ אוֹמְרִים) שָׁם הוֹפְעֵתָ,
 55 וְנוֹס, וְשַׁעַר-מַחְלָפֶתְךָ פָּרַע, סִימֵן לְאֶבְלֶךָ.
 קִינְתֶּיהָ, לְשָׁנָא תִקְרָאֵי לְצִלֵי הָאֱלֹם כִּי יִשׁוּבָה :
 מָה לְעֻנּוֹת לְךָ יוֹכֵל קִמֵץ אֶבֶק-עֲצָמוֹתֵי ?

(תרגום מלאטינית והעיר: עמינדב דיקמן)

* בהידרשו לנושא המופיע לא אחת באלגיה הרומית, מבקש פרופרטיוס מאהובתו, קינתיה (סינתיה) כי תערוך לו לוויה פשוטה, בהצהירו שספרי שירתו הם מתת ראויה ומספקת לאלוהי השאול. הוא מבקש מקינתיה שתשאר נאמנה לזכרו ומהרהר בקוצרם של חיי אנוש. בכתבי-היד של שירי פרופרטיוס דבקו שורות השיר המתורגם כאן בשיר אחר, שאין עניינו מצטרף באורח הגיוני לשיר שכאן. עד שורה 25 מתוארת תהלוכת לוויה מסורתית מפוארת: יצוע קבורה (שהיו מעלים על המוקד יחד עם גווית המת) מחצצרים, ושחקנים, שהיו נושאים על פניהם מסכות שעווה של אבות המת ("שורת מסכות מתארכת"). "טור צלוחיות פוליטון" – צלוחיות בשמים, שהיו מזים גם על המוקד. בשורה 35 מכתוב פרופרטיוס לקינתיה את נוסח כתובת הקבר (אפיטאף) שהוא מבקש לעצמו, ובה עדות לנאמנותו לה. שורות 37-38 – גיבור פתיה הוא אכילס, שעל קברו הוקרבה פוליכסנה. שורות 43-44 – "הו לו קיפדו את פתיל חיי שלוש אלות הגורל עוד בעריסה!". שורות 46-50 – נסטור מלך פילוס, מן המלכים שעלו להלחם בטרויה, נודע בזקנתו המופלגת. פרופרטיוס אומר, שלו היה נסטור נהרג בקרב, לא היה עולה בגורלו לראות במות בנו אנטילוכוס, שמְנוֹן האתיופי קטל אותו למרגלות חומת טרויה; כלומר – אריכות ימים אין היא ערובה אלא לתלאות וסבל. בסוף האלגיה מביא פרופרטיוס כראיה מן המיתוס את הסיפור המפורסם בדבר הנער כליל החן אדוניס (תמוז), אהובה של אפרודיטה, שנפל חלל בשעת ציד כאשר פצע אותו פצעי מוות חזיר בר; אבלה הכבד של אפרודיטה על אהובה היה לנושא ידוע בשירה היוונית והרומית.